

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3746

Vragen van de leden **Teunissen** en **Van Raan** (beiden PvdD) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *het rapport «AR6 Climate Change 2021: The Physical Science Basis» van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)* (ingezonden 10 augustus 2021).

Mededeling van Staatssecretaris **Yeşilgöz-Zegerius** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 19 augustus 2021).

Vraag 1

Kent u het rapport «AR6 Climate Change 2021: The Physical Science Basis»?¹

Vraag 2

Kunt u een uitgebreide reactie formuleren op dit rapport? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat het «onbetwistbaar» en «onmiskenbaar» is dat de huidige opwarming wordt veroorzaakt door menselijke activiteiten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat de omvang van de recente veranderingen in het gehele klimaatsysteem en de huidige staat van vele aspecten van dat klimaatsysteem geen gelijke kent in het verleden van honderden tot duizenden jaren? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat geen plek op de wereld meer ontkomt aan de gevolgen van door menselijk handelen veroorzaakte klimaatverandering? Zo nee, waarom niet?

¹ Intergovernmental Panel on Climate Change, 7 augustus 2021, «Climate Change 2021. The Physical Science Basis», https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_Full_Report.pdf

Vraag 6

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat de verbeterde kennis van klimaatprocessen, paleoklimaatbewijs en de reactie van het klimaatstelsel op toenemende stralingsforcering een nauwkeurigere schatting geeft van het evenwicht van de klimaatgevoeligheid van 3°C in vergelijking met AR5? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat de mondiale oppervlaktetemperatuur onder alle beschouwde emissiescenario's zal blijven stijgen tot ten minste het midden van de eeuw en dat de opwarming van de aarde van 1,5°C en 2°C in de 21e eeuw zal worden overschreden, tenzij de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen de komende decennia sterk wordt vermindert? Zo nee, waarom niet?

Vraag 8

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat veel veranderingen in het klimaatstelsel (zoals een toename van de frequentie en intensiteit van extreme hitte, hittegolven op zee en zware neerslag, agrarische en ecologische droogtes in sommige regio's en het aandeel van intense tropische cyclonen, evenals verminderingen van Arctisch zee-ijs, sneeuwbedekking en permafrost) groter worden in directe relatie tot de toenemende opwarming van de aarde? Zo nee, waarom niet?

Vraag 9

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat voortdurende opwarming van de aarde naar verwachting de mondiale watercyclus verder zal intensiveren, inclusief de variabiliteit, de wereldwijde moessonneerslag en de ernst van natte en droge gebeurtenissen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat in scenario's met toenemende CO₂-emissies de koolstofopslag van de oceaan en het land naar verwachting minder effectief zijn in het vertragen van de ophoping van CO₂ in de atmosfeer? Zo nee, waarom niet?

Vraag 11

Onderschrijft u de conclusie van het IPCC rapport dat veel veranderingen als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen uit het verleden en de toekomst onomkeerbaar zijn gedurende eeuwen tot millennia, vooral veranderingen in de oceaan, ijskappen en het mondiale zeeniveau? Zo nee, waarom niet?

Vraag 12

Wat zijn de vijf belangrijkste conclusies die u trekt uit dit IPCC rapport voor zover ze betrekking hebben op het Nederlandse kabinetsbeleid?

Vraag 13

Erkent u dat het economische systeem gebaseerd op groei aan zijn einde is en dat we toe moeten naar een economisch systeem binnen de grenzen van de aarde en waarbij we uitgaan van de brede welvaart?

Vraag 14

Kent u het bericht «Snellere afsmelting Antarctica vormt grote bedreiging voor Nederland»?²

Vraag 15

Onderschrijft u de stelling dat de toekomst van Nederland op de lange termijn erg onzeker is doordat het ijsverlies op Antarctica sterk kan versnellen als de opwarming hoog uitpakt? Zo nee, waarom niet?

---

² NU.nl, 9 augustus 2021, «Snellere afsmelting Antarctica vormt grote bedreiging voor Nederland» <https://www.nu.nl/klimaat/6149888/snellere-afsmelting-antarctica-vormt-grote-bedreiging-voor-nederland.html>

Vraag 16

Onderschrijft u de stelling van de onderzoeker van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) dat de cijfers over de zeespiegelstijging (afhankelijk van de hoogte van de CO₂-uitstoot zullen de oceanen deze eeuw circa 32 tot 101 centimeter stijgen) een ondergrens zijn, aangezien zeespiegelstijging ontstaat uit bronnen waar grote onzekerheid over bestaat? Zo nee, waarom niet?

Vraag 17

Onderschrijft u de stelling van de onderzoeker van het NIOZ dat als het ijsverlies op Antarctica in de praktijk flink harder gaat, dit specifiek grote gevolgen voor Nederland heeft, aangezien Nederland bij sterke opwarming rond 2100 te maken krijgt met tot 8 procent meer zeespiegelstijging dan het wereldgemiddelde (in verband met het zwaartekrachteffect)? Zo nee, waarom niet?

Vraag 18

Onderschrijft u de stelling van de onderzoeker van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) dat het cruciaal is zo snel mogelijk de omslag naar een CO₂-vrije economie te maken, als we ons en ons nageslacht de tijd willen gunnen om een zeespiegelstijging van meer dan 1 à 2 meter zo lang mogelijk uit te stellen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 19

Kent u het bericht «Door klimaatverandering wordt Nederland heter, natter én droger»?³

Vraag 20

Erkent u dat het waarschijnlijk is dat er een verband is tussen door de mens veroorzaakte klimaatverandering en overstromingen en dus ook specifiek de overstroming in Limburg? Zo nee, hoe weerlegt u de uitleg van de IPCC wetenschapper dat dergelijke verbanden waarschijnlijk zijn?

Vraag 21

Onderschrijft u de conclusie van de klimaatonderzoeker van het KNMI dat Nederland tussen twee hotspots van klimaatverandering in zit en hierdoor perioden van droogte en extreme neerslag naast elkaar toenemen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 22

Onderschrijft u de conclusie van de klimaatonderzoeker van het KNMI dat als er wordt geschreven dat het gemiddeld op aarde nog 5 graden warmer kan worden, dat dus betekent dat het gemiddeld boven land 7 of 8 graden warmer kan worden, ook in Nederland? Zo nee, waarom niet?

Vraag 23

Kent u het bericht «IPCC: klimaatverandering raakt nu hele wereld en wordt sterker»?⁴

Vraag 24

Onderschrijft u dat in hoeverre de opwarming in de toekomst doorzet, afhangt van het handelen van de mens? Zo nee, waarom niet?

Vraag 25

Erkent u dat in het meest ambitieuze scenario (SSP1–1.9), waarbij de mensheid massaal inzet op duurzaamheid, de opwarming aan het einde van deze eeuw zal uitkomen op 1,4°C (tussen de 1,0°C en 1,8°C) en dat in het minst ambitieuze scenario (SSP5–8.5), waarbij de mens lang vasthoudt aan

³ NU.nl, 9 augustus 2021, «Door klimaatverandering wordt Nederland heter, natter én droger», <https://www.nu.nl/klimaat/6150202/door-klimaatverandering-wordt-nederland-heter-natter-en-droger.html?redirect=1>

⁴ NRC, 9 augustus 2021, «IPCC: klimaatverandering is onontkoombaar en raakt nu de hele wereld», <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/08/09/vn-experts-klimaatverandering-raakt-nu-hele-wereld-en-wordt-sterker-a4054169?t=1628497693>

gebruik van fossiele brandstoffen, de opwarming oploopt tot 4,4°C (tussen de 3,3°C en 5,7°C)? Zo nee, waarom niet?

Vraag 26

Deelt u de mening dat een planeet met meer dan 4°C opwarming niet langer een leefbare planeet met een toekomstperspectief is? Zo nee, waarom niet?

Vraag 27

Erkent u dat naarmate de temperatuur meer stijgt de kans op onomkeerbare tipping points groter wordt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 28

Bent u zich ervan bewust dat áls het landen lukt hun huidige doelen te halen, de opwarming van de aarde op circa 2,0°C zal uitkomen rond 2050 en dat dit een te groot risico met zich meebrengt?

Vraag 29

Bent u bereid om, in het licht van de wetenschappelijke inzichten van het IPCC, het Nederlandse klimaatbeleid dusdanig aan te scherpen, zodat Nederland zich maximaal inspant om de opwarming van de aarde zo snel mogelijk te beperken tot 1.5°C? Zo nee, waarom niet?

Vraag 30

Erkent u dat het aansporen van andere landen om hun ambities voor het terugbrengen van CO₂-uitstoot te verscherpen u niet ontslaat van de plicht om zelf ook veel ambitieuzer klimaatbeleid te voeren dan u nu doet?⁵

Vraag 31

Kent u de uitspraak van Secretaris-Generaal van de UN dat dit rapport «de doods klok moet luiden» voor kolen, olie en gas en deelt u deze uitspraak? Zo nee, waarom niet?⁶

Vraag 32

Erkent u de conclusie dat het inmiddels onverantwoordelijk en roekeloos is nog naar nieuwe voorraden fossiele brandstoffen te speuren en bronnen te ontwikkelen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 33

Erkent u dat uitstoot van de huidige geplande wereldwijde fossiele infrastructuur het emissiebudget dat er nog is – om een kans te hebben om onder de 1.5°C opwarming te blijven – ruimschoots overstijgt?⁷

Vraag 34

Erkent u dat Nederland – met Shell als één van de grootste fossiele bedrijven, met de grootste benzine overslaghaven ter wereld, als de op één na grootste exporteur van vlees en zuivel ter wereld en als een van de grootste financiële dienstverleners op het gebied van fossiele investeringen – een speciale verantwoordelijkheid heeft om, gezien de huidige en historische broeikasgasuitstoot die deze activiteiten veroorzaken, de noodzakelijke maatregelen te nemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan?

Vraag 35

Erkent u dat het huidige tekortschietende energie- en klimaatbeleid voor wat betreft uitstoot reductie, toekomstige generaties in gevaar brengt?

---

⁵ de Telegraaf, 9 augustus 2021, «Kabinet: andere landen moeten klimaatambitie verhogen», <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1811286296/kabinet-andere-landen-moeten-klimaatambitie-verhogen>

⁶ France 24, 9 augustus 2021, «Climate report must be «death knell» for fossil fuels: UN chief», https://amp.france24.com/en/live-news/20210809-climate-report-must-be-death-knell-for-fossil-fuels-un-chief?__twitter_impression=true

⁷ Nature, 1 juli 2019, «Committed emissions from existing energy infrastructure jeopardize 1.5 °C climate target», <https://www.nature.com/articles/s41586-019-1364-3>

Vraag 36

Erkent u dat het huidige demissionaire Kabinet bij monde van Minister Wiebes tijdens het debat over de Urgendazaak heeft verklaard dat «we eerder beter aan de veilige kant hadden kunnen blijven» met betrekking tot het klimaatbeleid?⁸

Mededeling

Op 10 augustus jl. hebben de leden Teunissen en Van Raan (beiden PvdD) vragen gesteld over het rapport «AR6 Climate Change 2021: The Physical Science Basis» van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) (kenmerk 2021Z14189).

De beantwoording van de vragen vereist zorgvuldige departementale afstemming. Daarnaast wordt gewacht op publicatie van een inhoudelijk relevant KNMI-rapport dat in augustus wordt verwacht. Daarom kunnen de vragen niet binnen de gebruikelijke termijn van drie weken worden beantwoord. Ik zal u de beantwoording zo snel mogelijk na het verschijnen van het rapport doen toekomen.

---

⁸ Kamerstuk 2020D30714